

ANTI-PESTPROTOCOL

GSR – voor en door christenen

Inhoudsopgave

1. Achtergrond van het anti-pestprotocol -----	3
2. Definitie en gevolgen van pestgedrag-----	4
3. Preventie -----	6
4. Het vijfsporenmodel-----	8
5. Stappenplan aanpak pesten-----	9
6. Sanctionering-----	11
7. Cyberpesten-----	12
8. De rol van de ouders-----	13
9. Tenslotte-----	15

1. Achtergrond van het anti-pestprotocol

De GSR is een christelijke school waar Gods geboden normgevend zijn voor de onderlinge omgang. Dit houdt in dat de onderlinge omgang binnen de school gekenmerkt wordt door respect in houding, woorden en gedrag. De GSR spant zich in om haar leerlingen een zo veilig mogelijke omgeving te bieden, waarbinnen zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

We willen op de GSR op een goede, christelijke manier met elkaar omgaan. Dat betekent dat we van elkaar gedrag verwachten waarin een christelijke levensstijl herkenbaar is. Dat is vertaald in tien gedragsregels. Deze gedragsregels zijn opgenomen in het Leerlingenstatuut.

Leerlingregels

1. Ik ben een christen en heb daarom respect voor mijn naaste.
2. Ik laat mij niet negatief uit over ras, geslacht, geloof, geaardheid of uiterlijk van iemand anders.
3. Ik vloek niet en gebruik geen grove taal.
4. Ik pest, bedreig en intimideer niemand en ik gebruik geen geweld.
5. Ik geef duidelijk aan wanneer ik iets niet wil, maar ik speel niet voor eigen rechter.
6. Ik ben op tijd in de les en heb mijn boeken e.d. bij me.
7. Ik ben met mijn eigendommen niemand tot last.
8. Ik neem geen wapens, vuurwerk, drugs of alcohol mee naar school.
9. Ik houd de school en de spullen van een ander schoon, heel en netjes.
10. Ik houd mij aan deze regels en werk er aan mee dat anderen zich daar ook aan houden.

Net als op iedere school, kan er ook op de GSR sprake zijn van leerlingen die het slachtoffer worden van pestgedrag. De GSR streeft naar een zo vroeg mogelijke signalering en aanpak. Dit anti-pestprotocol is ontwikkeld om de handelwijze van de GSR op het gebied van pesten vast te leggen en te kunnen verantwoorden. Daarnaast schept het protocol duidelijkheid over de rol die alle betrokkenen hebben in het anti-pestbeleid. Het anti-pestprotocol heeft tot doel dat alle leerlingen zich in hun schoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

2. Definitie en gevolgen van pestgedrag

Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld.

<i>Met woorden:</i>	Vernederen, belachelijk maken Schelden Dreigen Met bijnamen aanspreken
<i>Lichamelijk:</i>	Gemene briefjes, berichten, appjes sturen Trekken aan kleding, duwen en sjoeren Schoppen en slaan Krabben en aan haren trekken
<i>Achtervolgen:</i>	Opjagen en achterna lopen In de val laten lopen, klem zetten of rijden Opsluiten
<i>Uitsluiting:</i>	Doodzwijgen en negeren Uitsluiten van feestjes Uitsluiten bij groepsopdrachten
<i>Stelen en vernielen:</i>	Afpakken van kledingstukken, school- en persoonlijke spullen Kliederen op boeken Banden lek prikken, fiets beschadigen
<i>Afpersing:</i>	Dwingen om geld of spullen af te geven Het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.

Eigentijdse manieren van pesten zijn het digitaal en mobiel pesten. Kinderen of jongeren gebruiken dan de moderne media (bijvoorbeeld pesten via het internet) of pesten elkaar door vervelende berichten via de mobiele telefoon te sturen.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een kind gepest wordt:

- Het kind wil niet meer naar school
- Het kind vertelt thuis weinig of niets over school
- Het kind neemt geen andere kinderen mee naar huis en/of wordt niet bij andere kinderen thuis gevraagd
- Het kind behaalt slechte resultaten op school, niet passend bij zijn niveau
- Het kind is regelmatig spullen kwijt of komt met kapotte spullen thuis
- Het kind zegt regelmatig hoofdpijn of buikpijn te hebben
- Het kind heeft blauwe plekken op ongewone plaatsen
- Het kind kan niet goed slapen, heeft nachtmerries en/of plast in bed
- Het kind wil zijn verjaardag liever niet vieren
- Het kind wil liever niet buiten spelen
- Het kind wil liever niet meer naar een bepaalde club of vereniging gaan
- Het kind is thuis prikkelbaar, boos of verdrietig

De pester

Pesters zijn meestal de sterkeren in hun groep. Ze dwingen hun populariteit af door middel van stoer en 'onaantastbaar' gedrag. Achter dit gedrag gaat echter vaak onzekerheid en kwetsbaarheid schuil. Door middel van hun pestgedrag proberen ze zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen meestal veel kinderen mee, omdat zij door mee te doen, kunnen ontlopen om zelf gepest te worden.

Aan pestgedrag kunnen vaak dieper liggende oorzaken ten grondslag liggen, zoals:

- Een problematische thuissituatie
- Gebrek aan aandacht van ouders
- Geen correctie door de omgeving op agressief gedrag van het kind
- Fysiek straffen als het kind iets verkeerd doet
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Te weinig uitdaging op school, met verveling als gevolg

Gevolgen

Pesten kan ingrijpende en blijvende invloed hebben op de ontwikkeling van kinderen. Vooral kinderen die herhaaldelijk en op verschillende manieren zijn gepest, hebben last van sociale en emotionele problemen. Kinderen en jongeren die op school anderen pesten, lopen een grotere kans op ernstige problemen in hun adolescentie. Ze komen vaker met justitie in aanraking, drinken meer alcohol en plegen vaker zelfmoord.

Daarnaast kan de hele klas last hebben van pesten. De verstoring en afleiding die het pesten veroorzaakt, hindert het leren en de sfeer in de klas.

3. Preventie

Als belangrijkste preventief middel geldt wel het voorbeeldgedrag dat docenten geven. Een docent hoort elke leerling te zien als een waardevol en geliefd kind van God. Uit heel zijn of haar houding zou moeten blijken dat hij of zij elk individu de moeite waard vindt.

Concreet komt dit tot uiting op de volgende manieren:

- Een docent noemt een leerling altijd bij de naam
- Een docent formuleert positieve verwachtingen en spreekt waardering uit voor het gedrag en de resultaten van leerlingen
- Een docent is zich bewust van zijn pedagogische opdracht, communiceert gedragsregels op een heldere manier en weet persoon en gedrag bij corrigerend optreden duidelijk te scheiden
- Een docent is altijd bereid om een incident met een leerling uit te praten en is daarbij ook op zoek naar de achtergrond van het gedrag dat een leerling vertoont
- Een docent is bereid zich door anderen aan te laten spreken op zijn of haar gedrag
- Een docent staat garant voor het bewaken van de veilige sfeer en komt op voor de zwakkere leerling

Een tweede middel is het betrekken van de hele groep bij het creëren en behouden van een goede sfeer in de klas. De mentor geeft hier expliciet aandacht aan door:

- Het communiceren en bespreken van de bestaande leefregels met de klas
- Samen met de leerlingen uit een klas onderlinge omgangsregels vast te stellen
- Expliciete aandacht te geven aan de bestrijding van pestgedrag en het stimuleren van leerlingen om zaken te melden

Voor leerlingen gelden de volgende twee belangrijke regels, welke de mentor onder hun aandacht brengt:

Regel 1: Als je wordt gepest, mag je hulp vragen aan je mentor en/of een andere docent. Dit wordt niet gezien als klikken.

Regel 2: Een medeleerling heeft ook de verantwoordelijkheid om het pestprobleem bij de mentor en/of docent aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Een goed contact tussen ouders en mentoren is van groot belang. Mentoren lichten ouders in over de aanpak die in het pestprotocol is uitgewerkt en betrekken hen hier zo nodig bij. Ten slotte is het belangrijk dat voor leerlingen duidelijk is dat alle betrokkenen binnen de school zich inzetten voor een adequate naleving van het protocol.

Teams

Op de GSR werken we met teams van mentoren, aangevuld met een of meerdere docenten die lesgeven aan de klassen waar ze verantwoordelijkheid voor dragen. Dit team komt zeer geregeld bij elkaar om klassen en individuele leerlingen te bespreken. Als er signalen binnenkomen van een peestsituatie, zal de mentor deze casus voorleggen in het team. Met meerdere docenten hebben we beter zicht op de situatie en kunnen we het voorval ook van meer kanten bekijken en bespreken. Afhankelijk van de situatie wordt dan een gerichte aanpak afgesproken en gevolgd. Hierbij is zowel oog voor de 'dader' als het 'slachtoffer'. In een situatie waarin meerdere leerlingen een rol hebben gehad, kan bijvoorbeeld besloten worden tot een groepsgesprek waaraan de mentor en nog een ander klassenteamlid deelnemen. Ook vindt er waar nodig (denk aan herhaling of anderszins zorgelijke situatie) afstemming plaats met het zorgteam.

Mentoraat

De mentor is een centrale figuur binnen de school; de contactpersoon voor leerlingen, ouders en collega's. De mentor begeleidt het leren leren en het leren leven: hij spreekt met zijn leerlingen over de voortgang van de studie, geeft in het eerste jaar studielessen en heeft aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. In het kader van het mentoraat wordt er tevens aandacht besteed aan de groepsprocessen binnen de klassen. Hierbij komt ook het thema pesten aan de orde. Leerlingen worden bewust gemaakt van pesten en gevolgen hiervan. In inspiratieweken in de onderbouw zijn er speciale lessen: hoe ga je met elkaar om etc.

4. Het vijfsporenmodel

Als werkmodel wordt op de GSR aangesloten bij het vijfsporenmodel van Bob van der Meer. Deze aanpak richt zich op alle betrokkenen: het gepeste kind, de pesters, de ouders, de klas- of groepsgenoten en de school.

Spoor 1: Het gepeste kind steunen

Dat wil zeggen:

- Het probleem wordt serieus genomen
- Er wordt uitgezocht wat er precies is gebeurd
- Er wordt met het kind overlegd over mogelijke oplossingen
- Eventueel het aanbieden van hulp door de counselor

Spoor 2: De pester steunen

Dat wil zeggen:

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Grenzen stellen en die consequent handhaven
- Het kind helpen zich aan regels en afspraken te houden
- Eventueel het aanbieden van hulp door de counselor

Spoor 3: Het bieden van steun aan de ouders

Dat wil zeggen:

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners

Spoor 4: De andere kinderen betrekken bij de oplossing van het pesten

Dat wil zeggen:

- Met de kinderen in de klas praten over het pesten en hun eigen rol daarin
- Met de andere kinderen overleggen over mogelijke manieren van aanpak en hun eigen rol daarin
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen waaraan ze zelf actief bijdragen

Spoor 5: Als school de verantwoordelijkheid nemen

Dat wil zeggen:

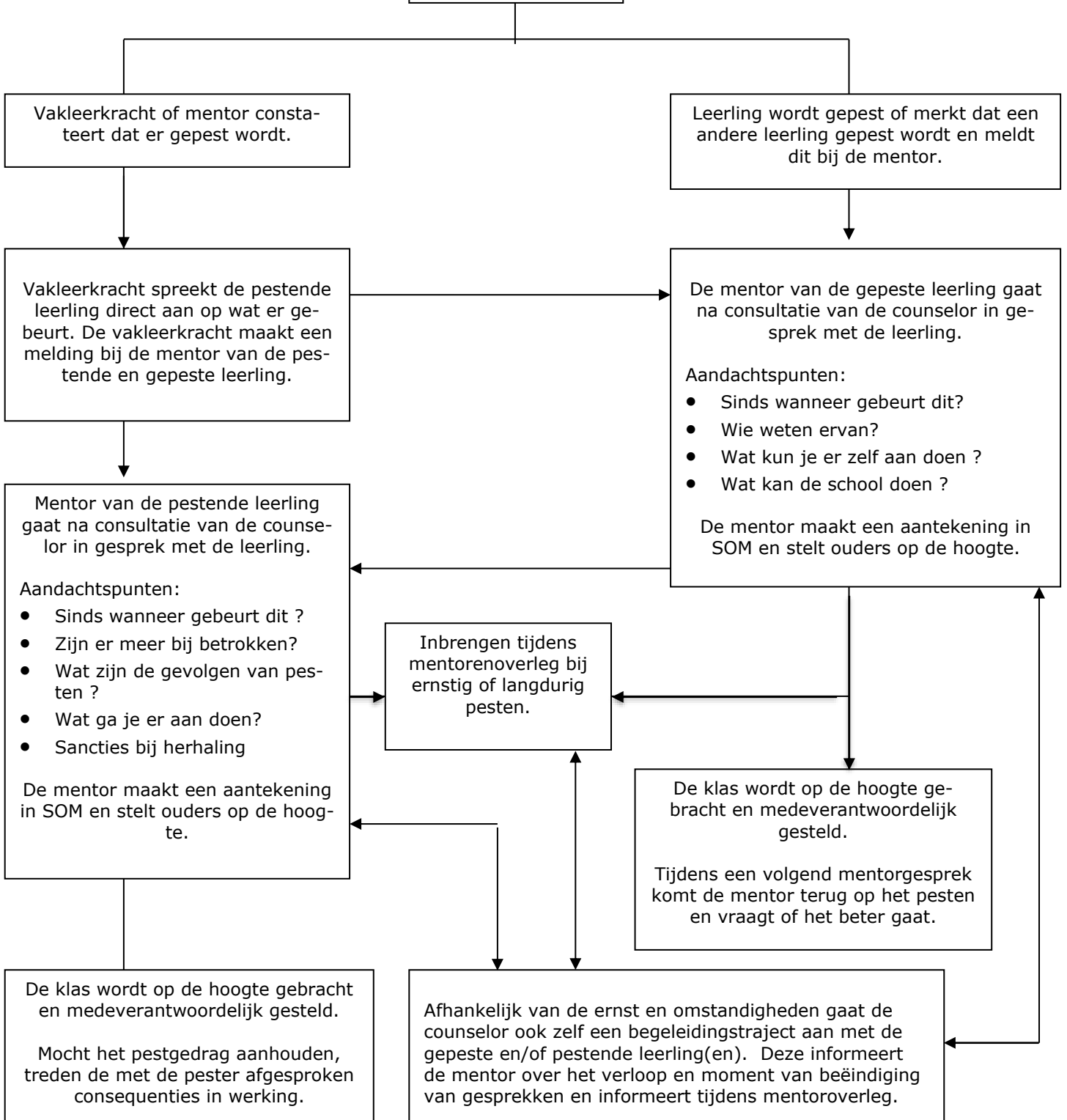
- De school zorgt dat alle medewerkers voldoende op de hoogte zijn van pesten in het algemeen en in staat zijn om het pesten in de eigen groep te herkennen en aan te pakken
- De school neemt nadrukkelijk stelling tegen pesten en voert een helder beleid uit

5. Stappenplan aanpak pesten

Door de beschreven preventieve aanpak spant de school zich in om daadwerkelijk pestgedrag te voorkomen. Desondanks gebeurt het dat leerlingen tot pesten van medeleerlingen komen. In zo'n situatie volgen we het volgende stappenplan.

- A. Een docent signaleert het pestgedrag of krijgt dit te horen van de gepeste leerling en/of klasgenoten.
- B. De docent geeft dit door aan de mentor van zowel de gepeste als de pestende leerling(en).
- C. De mentor vraagt zo mogelijk nog dezelfde dag een consult aan bij de counselor of de ondersteuningscoördinator.
- D. De counselor of ondersteuningscoördinator adviseert de mentor over de te nemen stappen. Afhankelijk van de ernst en omstandigheden gaat de counselor ook zelf een begeleidingstraject aan met gepeste en pestende leerling(en).
- E. De mentor gaat zo snel mogelijk in gesprek met de gepeste en pestende leerling(en) en probeert de situatie zo goed mogelijk in kaart te krijgen. Het pestgedrag wordt zo concreet mogelijk gemaakt.
- F. Met de pestende leerling(en) wordt afgesproken dat dit echt niet meer mag voorkomen. Mocht dit wel het geval zijn, volgen er consequenties. Deze consequenties worden ook alvast bepaald.
- G. Er wordt zowel met de pestende als de gepeste leerling afgesproken dat de gepeste leerling altijd een melding moet maken bij de mentor als het pestgedrag zich weer voordoet. Dit wordt niet beschouwd als klikken.
- H. De mentor maakt een aantekening in SOM over hetgeen is voorgevallen en de gemaakte afspraken en stelt alle betrokken collega's hiervan op de hoogte.
- I. De mentor neemt zo snel mogelijk contact op met de ouders van de gepeste en pestende leerling(en) en licht hen in over de situatie en de genomen stappen.
- J. De klas wordt op de hoogte gebracht van de genomen stappen en medeverantwoordelijk gesteld voor een goed verloop van de aanpak. Als medeleerlingen hebben zij de verantwoordelijkheid om eventueel pestgedrag te melden bij de mentor.
- K. De mentor peilt regelmatig bij de gepeste leerling en de klas hoe het gaat. Zodra er weer gepest wordt, treden de consequenties voor de pestende leerling(en) in werking.

Pesten

6. Sanctionering

In de regel zal bij de sanctionering onderstaande procedure worden gevolgd. Afhankelijk van de ernst van het incident kan van de procedure worden afgeweken. Daarbij kan het voorkomen dat stappen worden overgeslagen maar ook dat een stap herhaald wordt. Dit laatste kan bijvoorbeeld gebeuren als tussen een eerste en tweede melding meerdere maanden verstrijken.

- Bij een eerste constatering ontvangt de pester een eenmalige en definitieve waarschuwing.
- Bij een tweede constatering volgt een sanctie in de vorm van een tijdstraf variërend van 2 tot 4 uur. De ouders worden hiervan op de hoogte gesteld. Dit geldt ook voor de ouders van een leerling die voor de tweede keer slachtoffer is van pestgedrag.
- Bij een derde constatering volgt een zwaardere disciplinaire maatregel in de vorm van een schorsing van één of meerdere dagen.
- Na de derde maal is definitieve verwijdering een serieuze optie. In geval van een schorsing of verwijdering gelden de vastgestelde procedures met betrekking tot het informeren van de ouders en inspectie.

Aandacht voor registratie van pesten; bij herhaling: ook externe registratie overwegen. In plaats van sancties als hierboven is ook externe plaatsing van een leerling een mogelijke maatregel.

7. Cyberpesten

Cyberpesten, ook wel digitaal pesten (digipesten) of online pesten genoemd, is pesten via internet of de mobiele telefoon. Denk aan vervelende berichten per e-mail, Whatsapp, sms, Snapchat, Instagram, Facebook of Twitter, maar ook aan beledigende of compromitterende filmpjes op YouTube. Bij cyberpesten ligt het iets anders dan bij 'gewoon pesten'. Het belangrijkste verschil tussen cyberpesten en 'gewoon pesten' (*in real life*) is dat de digitale pester zich vaak anoniem waant, en zich daardoor veel onaantastbaarder en sterker voelt. Met als gevolg dat degene die digitaal gepest wordt, zich nóg kwetsbaarder en onzekerder voelt dan anders het geval zou zijn. Een ander verschil is dat cyberpesten veel individueler is, dus minder een groepsprobleem.

Het stappenplan voor leerkrachten na een melding van cyberpesten:

- 1. Help de leerling bij het bewaren van de berichten**
Het is raadzaam zoveel mogelijk informatie te noteren en digitale bewijslast te verzamelen. Denk dan aan data en tijdstippen, e-mail en internetadressen, gebruikersnamen en nicknames van betrokkenen, prints van mailberichten en chatlogs, bewaarde sms'jes en whatsapp-berichten en schermafdrucken.
- 2. Probeer de dader op te sporen**
Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Neem contact op met de systeembeheerder. Het is mogelijk om van het IP-adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden.
- 3. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling**
Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.
- 4. Verwijs de ouders zo nodig door**
Bijvoorbeeld: Voor snel contact met de wijkagent (0900-8844). De naam van de wijkagent is te achterhalen op www.politie.nl (invullen van postcode, woonplaats of straatnaam).
- 5. Adviseer aangifte**
In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd, is er sprake van stalking en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, 0900-0101)
- 6. Meld eventueel de pester of gepeste aan bij het ondersteuningsteam**
Wanneer verdere begeleiding nodig is, kan het ondersteuningsteam ingeschakeld worden.

8. De rol van ouders

Zowel bij het voorkomen als bij het bestrijden van pesten spelen ouders een belangrijke rol. In veel gevallen kan het verstandig zijn dat ouders zelf contact opnemen met andere ouders. Het gebeurt nog al eens dat ouders achteraf aangeven dat ze veel beter in een eerder stadium contact met andere ouders hadden kunnen zoeken. Van ouders wordt verwacht dat signalen van leerlingen over pesten altijd aan de school worden gemeld. Ook verwachten we dat ouders de school informeren over acties die ze zelf ondernomen hebben. Het kan voorkomen dat de school adviseert om de pester of het pestslachtoffer een sociale vaardigheidstraining te laten volgen. De verantwoordelijkheid om zo te handelen ligt uiteraard bij de ouders.

Aandacht voor pesten kan tot gevolg hebben dat leerlingen en ouders te zwaar steunen op de interventiemogelijkheden van de school. Daarom zal er ook aandacht besteed worden aan de ontwikkeling van het zelfoplossende vermogen van leerlingen. Ouders kunnen daarbij een belangrijke rol spelen.

Adviezen aan ouders van pestende kinderen:

1. *Neem het probleem serieus*

Geen enkele ouder vindt het prettig dat het eigen kind van iets beschuldigd wordt. Een advies aan deze ouders is het niet als een beschuldiging op te vatten en er op dezelfde manier als met kritiek om te gaan: als het waar is, moet ik er iets aan doen; als het niet waar is, dan leg ik het naast mij neer.

2. *Probeer achter de mogelijke oorzaak van pesten te komen*

Mogelijkheden om achter de mogelijke oorzaak of oorzaken van het pestgedrag te komen zijn: observeer je kind thuis; vraag aan de leerkracht of mentor op school je zoon of dochter te observeren; praat heel openlijk met je kind over pesten en over de oorzaak of oorzaken ervan; vraag de leerkracht hetzelfde te doen.

3. *Probeer je kind gevoelig(er) te maken voor wat het anderen aandoet*

Een aantal mogelijkheden. Je kan een videoband over dit onderwerp aanschaffen en deze samen bekijken. Na afloop bespreek je dan voornamelijk de gevoelens van het slachtoffer. Je kan je kind boeken over pesten laten lezen en de inhoud ervan samen bespreken. Ook nu moet weer de nadruk liggen op de gevoelens van het slachtoffer. Een derde mogelijkheid is het brieven van (ouders van) gepeste kinderen of interviews te laten lezen.

4. *Besteed aandacht aan je kind*

Kinderen van deze tijd hebben het in veel gevallen financieel en materieel goed. Wat wij allen - ook kinderen - nodig hebben is echter echte aandacht. Hieronder verstaan we: spreken met je kind over zaken die je kind bezig houden; samen activiteiten ondernemen; interesse tonen voor hobby's; samen met je kind naar theater, wedstrijden en musea gaan.

5. *Stimuleer je kind aan een sport te doen*

Een goede sport voor pesters is bijvoorbeeld judo, mits goed onderwezen. Judo is namelijk een effectief pedagogisch hulpmiddel voor (zeer) agressieve kinderen. Ook andere sporten waarin het kind zijn of haar energie kwijt kan, zijn natuurlijk geschikt.

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

1. *Neem contact op met de leerkracht of mentor*

Wanneer je kind 'ander' gedrag vertoont, is het goed bij de leerkracht of mentor informatie in te winnen over de mogelijke oorzaak. Je kan dan vertellen dat je je zorgen maakt, met het verzoek op hem of haar te letten. Als je het vermoeden hebt dat je kind gepest wordt, is het advies dit ook kenbaar te maken. De leerkracht of mentor kan dan gericht(er) gaan observeren.

2. *Steun je kind*

Een zeer belangrijk advies is je kind te blijven steunen. Daarbij is het van belang te vertellen dat:

- pesten op school veel voorkomt;
- het niet zou mogen gebeuren;
- het kind er zelf niet voor verantwoordelijk is dat het gepest of mishandeld wordt;
- het erg is dat het gebeurt, maar dat het niet het hele leven hoeft te beheersen;
- er veel oplossingen zijn;
- het probleem of de mishandeling hoe dan ook moet stoppen.

3. *Laat je kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining*

Kinderen die gepest, getreiterd, fysiek of psychisch mishandeld zijn, hebben vaak moeite om nog op normale wijze met leeftijdgenoten om te gaan. Ze hebben hierbij hulp nodig. Een mogelijke oplossing is om hen aan een sociale vaardigheidstraining te laten deelnemen.

4. *Laat je kind opschrijven wat het meegemaakt heeft*

Je kunt je kind adviseren op te schrijven wat het meegemaakt heeft. Als ouder krijg je zo kennis over wat er precies is gebeurd en meer inzicht in de gevoelens van je kind. Voor het kind kan het therapeutisch werken.

5. *Beloon je kind*

Gepeste kinderen hebben vaak een laag zelfbeeld. Het is dan ook belangrijk om hen te helpen om hun zelfrespect terug te krijgen. Je kunt je kind belonen voor onafhankelijk gedrag. Help je kind daarnaast om zijn kwaliteiten te ontdekken. Stimuleer en beloon dit.

9. Ten slotte

Uitzoeken en aanpakken van pestincidenten kost veel tijd en soms erg veel negatieve energie. Investeren in een goede preventie werkt opbouwend en heeft veel positieve neveneffecten. Wij zien het als onze christenplicht om liefde voor de leerlingen elke dag vorm te geven.

Meer informatie over pesten:

- Pestweb.nl van het Expertisecentrum pesten
- Pesten.net van pest-specialist Bob van der Meer
- nji.nl/pesten van het Nederlands Jeugdinstituut